

EAEn Nekazaritzako Sasoikako Lan Jardueretan COVID-19a geldiarazteko Jarduera Protokoloa

EUSKADIPREBEN-2020 ESTRATEGIA

2020ko abuztuak 6

“Laneko Segurtasun eta Osasuneko Estrategia Sektoriala Euskadiko Elikaduraren eta

Egurraren Balio Katerako – 2025”

Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapeneko eta Azpiegituretako Sailak, Osasun Sailak eta

Lan eta Justizia Sailak Foru Aldundiekin elkarlanean egindako baterako jarduketa

EUSKO JAURLARITZA GOBIERNO VASCO

Euskadi-preben
Estrategia de País

20
_25

Aurkibidea

Aurkibidea	2
1.- Sarrera.	3
2.- Helburua eta Irismena	4
4.2.- Informazioa, Zaintza eta Kontrol Epidemiologikoa	6
5.- Garraioa eta lekualdaketa	8
5.1.- Taldeko garraioan.	9
5.2.- Auto partikularrean eta enpresaren/ustiategiaren autoan garraiatzea.	9
6.- Landako lanerako protokoloa.	10
6.1.- Lanera joan aurretik.	10
6.2.- Landa lanerako lekuak.	11
6.3.- Neurri higieniko eta babes neurri pertsonalak.	11
6.3.1- Gune komunak.	11
6.3.2- Higienea eta babes pertsonala.	12
7.- Upategietako protokoloa.	14
7.1.- Aurretiaz kontuan hartu beharrekoak	14
7.2.- Lanera joan aurretik.	14
7.3- Upategian	15
7.3.2.- Neurri higieniko eta babes neurri pertsonalak.	15
7.3.3.- Antolaketa neurriak	18
8.- Ostatu lekuetako protokoloa.	18
9.- Positiboen eta kontaktu estuen kudeaketa	20
10.- Ikusapena eta kontrola	21
11.- Revisión y actualización	21

1.- Sarrera.

Pasa den uztailaren 24an elkartu ziren Autonomia Erkidegoetako eta Estatuko Osasun, Nekazaritza, Arrantza eta Elikadura alorretako ordezkari nagusiak COVID-19aren pandemiak irauten duen bitartean sasoikako langileak lurralde batzuetatik beste batzuetara mugitzeak dakartzan arazoei heltzeko udalen eta agente sektorialen artean beharrezkoa den lankidetzaz hitz egiteko.

Topaketan agerian jarri zen planifikatu beharra dagoela datozen asteetan nekazaritzako kanpainen eta, tartean, mahats bilketaren eta patataren kanpaina orokorrean ere arituko diren profesionalen mugimenduak.

Mugimendu horiei aurre hartuta, lurraldeak elkarren artean koordinatuta eta erakundeek eta sektoreak lagunduta, sasoikako lanaren inguruko prozesu guztietan osasun alorreko bermea egoeta lortu behar da, premiak, mugimenduak eta garraioa erabakitzeko etapetan zein sasoikako langile profesionalak ostatu hartzean eta dagozkien lanak gauzatzean, berdin dela nondik datozen eta zer bidetatik kontratatu diren (jatorrian, adostua edo ustiatuegia zuzenean).

Horrez gain, EAEko nekazaritza ustiatuegien nekazaritzako kanpaina jakin batzuetarako sasoikako langileak kontratatu beharra dutela-eta eta kontuan hartuta langile horiek gehienbat hirugarren herrialdeetatik etorritakoak direla edo EBko hiritarrak ere badirela, gure erantzukizuna da pertsona horiei bizi baldintza duinak bermatzea Euskadin dauden bitartean.

Eusko Legebiltzarrak, 2020ko abenduaren 12ko osoko bilkuran, sasoikako langilearen arretarako Plan Oso bat lantzeko eskatu zion Eusko Jurlaritzari, bai eta Erakundeen arteko Mahai bat sortzeko ere, Plan horren estrategiak modu koordinatuan garatzeko.

Hala, 2004ko ekainaren 30ean landu eta onartu zuen EAEko Sasoikako Lanaren Erakundeen arteko Mahaiak Sasoikako Langilearen Arretarako I. Plan Osoa, 2004-2007 aldirako.

Gaur egun, Sasoikako Langilearen Arretarako IV. Plan Osoa dago indarrean (2017-2020), zeina hiru bloke nagusitan egituratuta baitago: (1), kontratazio baldintzak hobetzea; (2) ostatu lekuak; eta (3) sasoikako langileei lotutako adingabeen arreta.

Eremu honetan, Ekonomiaren Garapeneko eta Azpiegituretako Sailari dagozkio EAEko Sasoikako Lanaren Erakundeen arteko Mahaiaren presidentzia, Mahaiaren jarduerak koordinatzea eta ostatu gaiarekin zerikusia duten ekintzak garatzea eta gauzatzea, tartean direla Ostatuaren Erregistroaren kudeaketa eta zaintza lanak.

Pandemiaren egungo egoeran, jarduera hori bereziki indartu beharra dago, ostatu eta lan baldintzak bermatzeko zein COVID-19ari aurre egiteko prebentziorako eta babeserako.

Prebentziorako, babeserako eta lan jardueren kontrolerako beharrezkoak diren neurriak ezarri beharko dira, eta sasoikako langileek eta beren senideei eskatzen zaizkien gutxieneko baldintza materialak eta funtzionalak berrikusi.

Aurtengo maiatzaren 15ean, Europako GEOPA, COPA eta EFFAT erakundeek “Europako herrialdeetako sasoikako langileen hedapenaren gaineko baterako deklarazioa” izenpetu zuten Bruselan, eta deklarazio horretan ekintza proposamen bat adierazten da, besteak beste alderdi hauen aurreikusita:

- Sasoikako langileek beren bizileku ez diren beste Estatu Kide batzuetara etortzeko aukera eduki behar dute, baldin eta aldi baterako eskulanaren premiaren gaineko informazio truke egokiari lotuta aurretiaz ezarritako baldintzak betetzen badira, onartuta nekazaritzaren sektoreetako lana funtsezko jardueratzat hartu behar den eta lanarekin lotura duen garraioa egon behar dela Estatu Kidera.
- Enpresa ede pertsona enplegu emailek bermatu behar dute estatu mailako agintariak erabakitako urruntze sozialeko neurriak eta osasun eta segurtasunekoak aplikatuko direla, bai lan ingurunean bai ostatu lekuetan.
- Enplegu emailea ostatu lekutik lan lekura joan-etorriak egiteko garraioaz ere arduratzen bada, kontrol, higiene, prebentzio eta babes neurriak eraginkorrak direla ziurtatu beharko du.
- Pertsona enplegu emailek dauden babes xedapenen berri emango diete kontratatutako langileei, haiek ulertzen duten hizkuntzan eta agintaritza eskumendunek emandako materiala erabiliz.
- Enplegu emailek babes ekipamenduak (maskarak, eskularruak, etab.) eta higiene produktuak (ura, xaboa, detergentea eta desinfektatzailea) doan eman behar dizkiete kontratatutako langileei, indarreko arauen arabera.
- Enplegu emaileak sasoikako langileen ostatu lekuez ere arduratzen badira, bermatu beharko du urruntze soziala eta osasun eta higiene alorreko gainerako arau guztiak ezarritako arauen arabera aplikatzen direla.
- Enplegu emailek bermatu behar dute sasoikako langileen lansariak aplikatu beharreko hitzarmen kolektiboek edo legeria nazionalak diotenarekin bat datozela.
- Enplegu emailek bermatu behar dute sasoikako langileak erregistratuta daudela eta aseguruia dutela, babes sozialeko tokiko legeriak eta hitzarmen kolektiboek ezartzen dutenaren arabera.
- Enplegatutako norbaitek COVID-19aren sintomak dituela uste bada, agintari mediko eskumendunekin jarriko da harremanetan berehala.

2.- Helburua eta Irismena.

Egingo dugun proposamenaren helburua da Nekazaritza Ustiategiatarako Higien eta Osasuneko segurtasunaren alorrean dagoen protokoloa berrikustea eta eguneratzea. Protokoloak ezagutzera ematen zituen sasoikako langileak kontratuko dituzten nekazaritza sektoreko enpresetan eta langile horiei emandako ostatu lekuetan inplementatu beharreko jardunbide egokiak, langileen artean SARS-CoV-2a hedatzea eta infektatzea prebenitzeko.

Protokolo honek, nekazaritzako enpresetarako aplikagarriak diren segurtasun neurrien bilduma bat jasotzen duen erreferentzia bat izateaz gain, nekazaritzako kanpainetan egingo den lana ahalik eta segurtasun eta osasun bermerik handienekin eta eraginkortasunez garatzea bermatzeko sektoreak, erakundeek eta langileek COVID-19aren pandemiaren esparruan izango dituzten betekizunak, obligazioak eta erantzukizunak ere jasotzen ditu.

Horretarako, kontuan hartu dira Osasun Ministerioak, Industria, Merkataritza eta Turismo Ministerioak, Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailak, Eusko Jaurlaritzako Turismo, Merkataritza eta Kontsumo Sailak eta Osalan-Laneko Segurtasun eta Osasunerako Euskal Erakundeak landutako jarraibide eta gomendio guztiak, bai eta Estatu eta Europa mailan baliagarri diren beste erreferentzia batzuk ere..

3.- Erantzukizunak eta betebeharrak.

Nekazaritzako enpresa eta ustiatzietako pertsona guztien zeregina da langileen segurtasuna zaintzea, osasun agintaritzek eta administrazio eskumendunek unean-unean emandako jarraibideak, gomendioak eta neurriak betez, gaur egun hauek, esaterako:

Ezarritako distantzia soziala.

higiene neurriak.

Garbiketa eta desinfekzio eraginkorra: lan tresnak eta ekipoak, instalazioak, etab.

Arnasbideen babeserako osasun neurriak: maskararen erabilera –hasieran, maskara higienikoa– kasuan kasuko Prebentzio Zerbitzuaren gomendioen arabera izango da, eta betiere eskatzen diren gutxieneko distantziak (1,5 metro) betetzeko bermerik ez dagoenean.

Neurriok garraioan eta lan lekuetan hartu behar dira, eta, esku artean dugun kasuan, sasoikako langileen ostatu lekuetan ere bai.

Bai enplegu emaileek, bai kontratatutako pertsonak katearen zati baten ardura dute, denon artean lan jarduera eta gune guztietan segurtasun higieniko-sanitarioa bermatzea lortzeko.

Denon ardura da, banaka eta taldeka, pandemia gure lan ingurunean zein gure ingurune sozialean ez hedatzeko kontrolatzen laguntzea.

4.- Kanpainen planifikazioa.

4.1.- Profesionalak kontratatzea eta lanean hasia.

Erantzukizunpeko deklarazioak, aurreikuspena eta egun dagoen kontratazioa

Nekazaritzako lanetarako sasoikako langileak aldi baterako kontratatuko dituzten edo kontratatuta dituzten nekazaritza enpresa guztiak behartuta daude “nekazaritzako aldi baterako lanari buruzko erantzukizunpeko deklarazio bat” eginez Ekonomiaren Garapeneko eta Azpiegituretako Sailari datu hauek komunikatzera/jakinaraztera:

- Egungo kontratazioa eta aurreikusten dena (aldia, profesional kopurua, gutxi gorabeherako egunak, etab.).
- Aurreikusitakoaren arabera zer enpresatan egingo den lan.
- Aurreikusitako ostatu lekua (enplegu emaileak emandako ostatu lekua bada, sasoikako langileak ostatatzeke higiezin edota ekipamenduen erregistroarekin bat etorri behar dira).
- Lan Arriskuen rebentziarako zerbitzu itunduak, propioak/mankomunatuak/kanpokoak.
- Langileen taldeak beste enpresa batzuekin konpartitzea aurreikusita dagoen.

Enpresak erregistro bat eduki beharko du kontratatutako langileen zerrendarekin, non haiekin harremanetan jartzeko telefono zenbakiak, ostatu hartuko duten lekuak eta dagokien langile taldea ere adieraziko baita. Familien gaineko informazioa ere jasoko da, baita adingabeen gainekoa ere.

Enpresak, halaber, beharrezko zerbitzuen kontratazioak eta azpikontratazioak (garbiketa eta desinfekzioa, garbitegia, hornidurak, etab.) aurreikusi beharko ditu. Beharrezkoa izango da langileak behar bezala identifikatuta egota (izena, abizenak, postuak eta zerbitzuak, telefonoak eta helbideak, etab.).

4.2.- Informazioa, Zaintza eta Kontrol Epidemiologikoa.

Sasoikako langile guztiak informazio, zaintza eta kontrol epidemiologikorako prozesu baten mende egongo dira, COVID-19ari dagokionez, eta komenigarria izango da atal hauek garatzea:

- Sasoikako langileen taldeen ezaugarritzea (jatorrian kontratatutako taldeak, familiak eta langile taldeak, zonaldeko pertsonak, beste erkidego batetik modu programatuan desplazatutako pertsonak, enpresan zuzenean kontratatutako pertsonak, etab.).
- Kontratutako pertsonen erregistro bat sortzea, lanerako eta bizikidetzarako eta kontratuak aldatzean ere egonkorak izango diren pertsona taldetan eratuta.
- Enpresa edo nekazari kontratatzaileen erregistro bat sortzea.
- Oinarritzko inkesta epidemiologikoa, non sentikortasun bereziko alderdiak eta patologiak, aurretik egindako probak (PCR, proba serologikoak, etab.) eta proba horien emaitzak, kasu positiboekin kontaktua izan dutenen kopurua, sintomak, jatorria eta azken 48 orduetako desplazamenduak, etab. jasotzen diren. Inkesta epidemiologikoaren datuak agintaritzaren eta zerbitzu eskumenduen kudeatuko eta tratatuko dituzte (Osasuna eta USL-OSALAN, naguski), betiere DBEOren arabera.
- Covid-19aren kontrolak eta prebentzioa:
 - COVID-19a kontrolatzeko probak egitea (PCR), prebentziarako, Eusko
 - Jaurlaritzako Osasun Sailaren eskutik.
 - Laginak hartzeko guneak planifikatzea, ezaugarritutako taldeen eta lan guneen arabera, eta emaitzak eskura edukitzeko beharrezkoa den denbora ere planifikatzea.

- Bakartze/Ostatatze prebentiboa.
 - Jokabide eta erantzukizun indibiduala eta soziala, adierazitako jarraibide eta neurriekin, emaitza izan arte.
 - Positiboen eta kontaktu estuen kudeaketa:
 - Bakartze prebentiboak aurreikustea, positiboen kasuan eta beraiekin izandako kontaktu estuen kasuan, etab.
 - Beharrezkoak diren aldizkako kontrolak (COVID-19aren kontrolerako programa-sasoikako langileen kanpaina).
- COVID-19a prebenitzeko eta COVID-9tik babeserako neurri espezifikoaren gaineko informazioa (ostatu lekuen, desplazamenduen eta landako lanaren gaineko ataletan ezarritako neurriak):
 - Ostatu lekuak eta landako lana
 - Arnasbideen babeserako osasun neurriak, esaterako, maskararen erabilera.
 - Higiene neurriak.
 - Jokabide eta jarrera soziala.
 - Zabalkunderako eta informaziorako euskarriak: seinaleak, infografiak, triptikoak, audioak, etab.
 - Etab.
 - Enplegu emailek eta langileek prebentzioaren eta laneko segurtasunaren eta osasunaren babesaren gaineko informazioaz eta formazioaz dituzten betebeharrak gogoraraztea.
 - Langileen informazioa eta prestakuntza funtsezkoak dira oraingoa bezain berezia den egoera batean neurri teknikoak, antolaketa neurriak eta neurri higienikoak behar bezala hartzeko eta ezartzeko. Bermatu behar da langile guztiek ezartzen diren neurri berezien gaineko informazio eta prestakuntza berezia eta eguneratuta dutela. Higiene eta prebentzio neurriak bultzatzen dituzten kartelak, seinaleak, triptikoak eta dokumentuen erabilera bultzatuko da Egiaztatu behar da pertsonen eman zaien informazioa ulertu dutela, izan ere, batzuetan berea ez den hizkuntza batean ematen zaie informazioa eta zailtasunak izan ditzateke hizkuntza hori ulertzeko edo irakurtzeko.
 - Eskuen garbiketari buruz eta babes pertsonalaren eta infekzioaren gaineko informazioa ematen duten kartelak eta infografiak jarriko dira lantokian, ondo ikusten diren lekuetan, eta, bereziki, lantokiaren sarreran, komunetan, aldageletan eta jantokietan. Garrantzitsua da azpimarratzea informazioa eta prestakuntza egokitzuz joan behar dela, pandemiaren bilakaeraren eta pandemiak ezagutzen denaren arabera. Informazio, formazio edo laguntzako dokumentazio guztiak langileek ulertzen duten hizkuntzan egingo dira eta hizkuntza horretan emango zaie langileei. Langileek informazioa eman zaiela eta prestakuntza jaso dutela egiaztatu beharko dute, eta egiaztapen hori erregistratu egingo da.

- Informazioari eta formazioari lotutako alderdiak batera garatuko dituzte nekazaritzako enpresek, beren prebentzio erakundearen bitartez, inplikaturako erakunde eta antolakunde sektorialen laguntzarekin.
- **Kontingentzia Planak.**

Enpresa bakoitzak Kontingentzia Plan bat landu eta zaindu beharko du, lantoki bakoitzaren ezaugarrietara egokituta eta prebentziora eta COVID-19aren kasuak edo horrelako kasuekiko kontaktu estuak agertuz gero erantzuna ematera bideratuta.

https://www.osalan.euskadi.eus/contenidos/informacion/procedimiento_coronavirus/es_def/adjuntos/plan-contingencia-covid-es.pdf

https://bideoak2.euskadi.eus/2020/04/11/news_61330/Guia arranque de actividad.pdf

5.- Garraioa eta lekualdaketa.

Sasoikako langileen garraiorako eta lekualdaketarako premiei dagokienez, agintaritza eskumendunek ezarritako jarraibideak beteko dira. Dena dela, neurri hauek egokitzat jotzen dira:

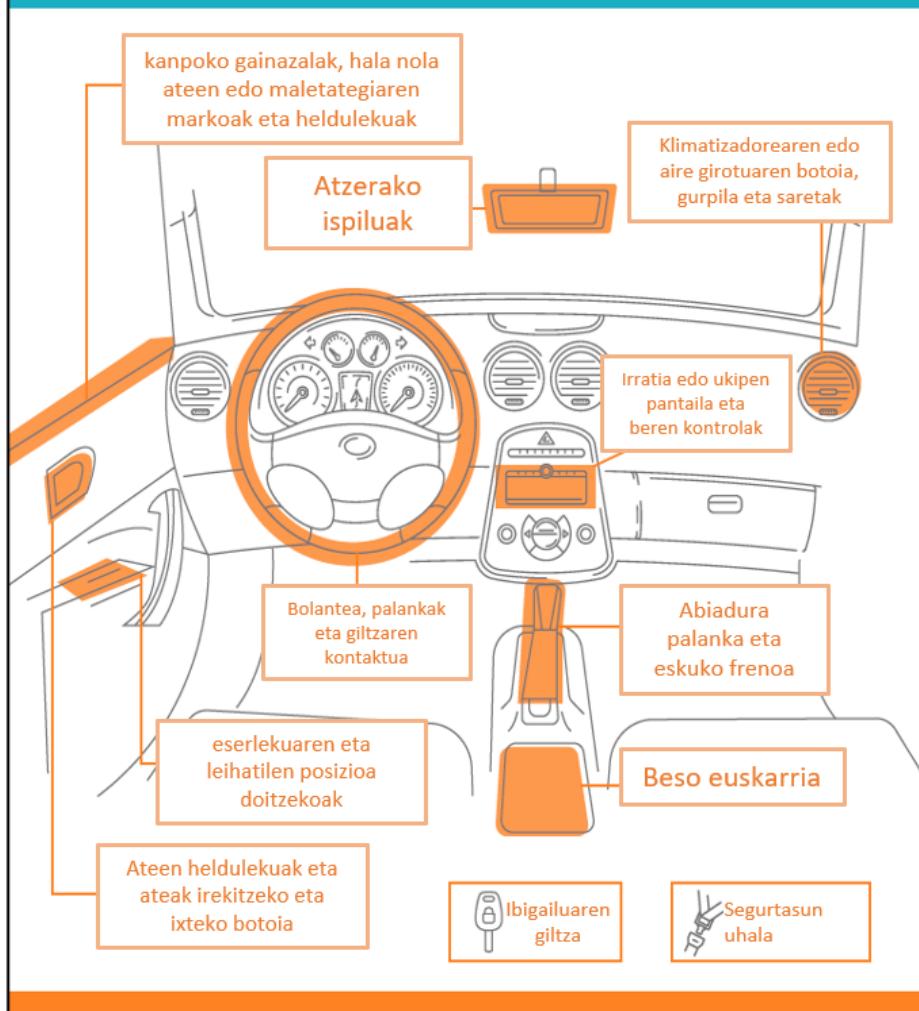
5.1.- Taldeko garraioan.

- Arnasbideen babeserako osasun neurriak, esaterako, maskararen erabilera.
- Pertsonen arteko segurtasun distantzia, adierazita baldin badago.
- Higienizazio gailuen erabilera.
- Beste batzuk.

5.2.- Auto partikularrean eta enpresaren/ustiategiaren autoan garraiatzea.

- Ezaugarritutako taldeko beste kide batzuekin baino ezingo da autoa partekatu.
- Agintaritza eskumendunek ezarritako jarraibideak beteko dira; gaur egun, esaterako, maskaren erabili beharra.
- Egiatzatu gel hidroalkolikoa duzula eta zure maskara egoera onean dagoela.
- Autoan doazen guztiek maskara jantzita eraman beharko dute bidaia irauten duen bitartean.
- Ibilgailua behar bezala garbitu eta desinfektatuko da; arau orokor moduan, jarraibide hauek beteko dira:

Neurri higienikoak ibigailu pribatuetan Sarritan garbitu ukitu ohi diren gainazal guztiak

6.- Landako lanerako protokoloa.

Landako lanean jarraibide eta gomendio hauek beteko dira protokolo gisa:

6.1.- Lanera joan aurretik.

- Langileari garbi azaldu behar zaio COVID-19arekin lotura izan daitekeen edozein sintoma edukiz gero (eztula, sukarra, arnasteko zailtasuna, etab.) EZ dela lanpostura joan beharko eta kasuan-kasuan dagokion osasun erreferentziarekin harremanetan jarri beharko dela.

6.2.- Landa lanerako lekuak.

- Ustiategiaren eta ibilbideen erregistro bat edukiko da (eskuz edo teknologikoki), bai eta langile taldeak osatzen dituzten pertsonen eta beste langile talde batzuekin dituzten interakzioen zerrenda bat ere. Arduradun bat izendatu beharko da erregistroaren zaintzarako.
- Lan lekua banatzean, kontuan hartuko da landa lekuetan –jarduerak uzten badu– eta aldagela, atsedena leku, zerbitzu higieniko, jantoki eta beste toki batzuetan ere segurtasun distantzia mantentzea bermatu beharko dela.
- Lantaldeak edo langile taldeak antolatzea. Langile taldeak antolatzean, argi identifikatuko dira talde bakoitzeko langileak.
- Ahal den neurrian, saihestuko da langile taldeek lanak elkarrekin egitea eta ezaugarritutako langile taldeen artean langileak trukitzea. Lantalde edo langile talde bakoitzean arduradun bat izendatuko da, aurreikusitako prebentzio neurriak betetzen direla zaintzeko.
- Gomendatzen da langile taldeentzat ondo bereizitako lan guneak prestatzea.
- Gomendagarria da, halaber, langile talde bakoitzari komun jakin batzuk esleitzea, eta beti saiaturiko da bainugela eta komun eramangarriak ondoren adierazten diren prozedurei jarraituta garbitzen eta desinfektatzen.

6.3.- Neurri higieniko eta babes neurri pertsonalak.

6.3.1- Gune komunak.

- Garbiketa eta desinfekzioa egoki egitea errazteko, instalazioak baldintza egokietan eduki beharko dira, hondatutako guneak konponduz, ordenatuta edukiz, eta behar ez diren materialak eta objektuak kenduz, esaterako.
- Kontrolak eta antolaketa neurriak ezarriko dira instalazioak (jantokia, garbitasunerako lekuak, aldagelak eta ustiategiaren beste gune komun batzuk), lan ekipamenduak eta langileek ostatu lekuak garbitzeko eta desinfektatzeko.
- Garbitzaileek norberaren babeserako ekipamendu egokia erabiliko dute (eskularruak, mantalak, etab.), eta ekipamenduak erabili ondoren modu seguruan baztertuko dituzte, eta ondoren eskuak garbituko dituzte. Garbiketa lanetarako, ahal bada erabili binilozko/akrilonitrilozko eskularruak. Latexezko eskularruak erabiliz gero, gomendatzen da azpian kotoizko eskularru bat janztea.
- Erabili beharreko produktua:
 - Ziurtatu desinfektatzaile arruntak erabiltzen direla (lixiba, alkohol edo ur oxigenatuko soluzioak) edo Bioziden Erregistroan jasota dauden detergenteak eta desinfektatzaileak (https://www.mscbs.gob.es/en/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov/documentos/Listado_virucidas.pdf).
 - Jarraitu erabilerarako zehaztapen teknikoei, intoxikazio posibleak ekiditeko. Instalazioak, lan ekipamenduak eta ostatu lekuak sarriago garbitu eta desinfektatu (sarri ukitzen diren gainazalak, ateen heldulekuak, altzariak, zoruak, komunak, etab.)

- Beste neurri batzuk:
 - Lan lekuetan erabilera komuneko gailuak kendu edo itxi, hala nola ahoa txorrotera hurbiltzea eskatzen duten iturriak.
 - Langile bakoitzari bere erremintak, saskiak, makina eramangarriak eta ekipoa esleitu, eta ziurtatu horiek beti langile berak erabiliko dituela, eta lanaldia hasi aurretik eta bukatu eta gero garbitu eta desinfektatuko dituela, batzuk besteekin nahastea ekidinda. Ahal den neurrian, saihestuko da erremintak eta lan ekipamenduak partekatzea, eta, hori posible ez balitz, garrantzitsua da aurretik garbiketa eta desinfekzio neurriak areagotzea.
 - Makinak higienizatu. Txandaka erabili daitezkeen eta, beraz, beste pertsona batzuek erabiliko dituzten makinak edo ekipamenduak (landatzeko makina, traktoreak, uzta biltzeko makinak, etab) erabiltzen diren bakoitzean, beharrezkoa da eskuakin ukitzen diren gunek eta bestelako gainazalak garbitzea eta produktu desinfektatzaileak aplikatzea.
 - Aurreikusiko da lursailaren hainbat tokitan edateko ur kloratuko bidoiak, xaboa eta paperezko zapiak jartzeko aukera.
 - Egiterik balego, hidrogel edo xaboi likidoaren banagailuak eta behin erabiltzeko toallak eskura jarri beharko dira lursailaren edo lan lekuaren hainbat tokitan, hala nola biltegietan, makinaren garajeetan, berotegietan, etab.
 - Tapa eta pedala dituzten paperontziak edo hondakinak botatzeko edukiontzi tapadunak jarriko dira instalazioaren gunekomunetan, zapiak eta botatzeko den beste edozein material uzteko, sarri garbitu beharko dira eta.
 - Objektuak ez partekatzea gomendatzen da. Objektuak trukatzeko ekidin ezin bada, objektuak trukatu ondoren eskuak desinfektatuko dira.
 - Arropa: gomendatzen da laneko arropa egunero garbitzea eta aldatzea.
 - Laneko arropa garbitzeko, ahalik eta gutxien manipulatu da, astindu gabe, eta bildu egingo da, suabe, eta zuzenean garbigailura eramango da edo poltsa batean sartuko, garbituko den lekura eramateko.
 - Aldagelan, lanaldiaren hasieran, langileek arropa eta oinetakoak aldatzen dituztenean, eskuak garbitu beharko dituzte. Lanpostuetan gela edo soluzio alkoholikoak erabili daitezke, higiene egokia edukitzeko.
 - Ezin dira katiluak, edalontziak, mahai tresnak eta jateko erabiltzen diren beste tresna batzuk partekatu, eta gomendagarria da horiek denak behin erabiltzekoak izatea, erabili ondoren plastikozko poltsa bat eta tapa duten edukiontzietara botatzeko.

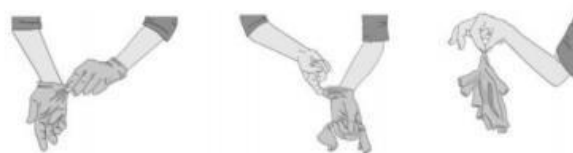
6.3.2- Higienea eta babes pertsonala.

- Langileak kutsatzea ekiditeko, gomendatzen da besarkadarik eta musurik ez ematea edo beste batzuei eskua ez ematea.
- ESKUEN HIGIENEA da infekzioa prebenitzeko eta kontrolatzeko neurri nagusia (OME-Osasunaren Munduko Erakundearen gomendioa). Gutxienez 40 segundoz garbitzea, marrazkian azaltzen den moduan..

**Koronabirus: ESKUAK BEHAR BEZALA
GARBITZEKO JARRAIBIDEAK**
**Coronavirus: INSTRUCCIONES PARA LAVARSE LAS
MANOS ADECUADAMENTE**

- Azazkalak motzak eta zainduta eduki, eta saiatu eraztunik, eskumuturrekorik, eskumuturreko erlojurik edo eskuak ondo garbitzea zaildu dezakeen bestelako apaingarririk ez erabiltzen.
- Eskularruak kentzeko, ondoko irudian agertzen den moduan egin:

y no olvide **LAVAR SUS MANOS** con agua y jabón tras la retirada de los guantes.

ARNASKETAKO ETIKETA:

-

- Eztul eta doministiku egitean, estali sudurra eta ahoa paperezko mukizapiekin eta bota mukizapiak tapa eta pedala dituen zakarrontzi batera.
- Paperezko mukizapirik ez baduzu, alkandoraren mahukaren gainean egin eztul eta doministiku, eskuak ez kutsatzeko.
- Saihestu begiak, sudurra edo ahoa ukitzea, ez eskuekin, ez eskularruekin, horrek birusa transmititzea errazten baitu.
- Arnasbideen higienarako ohitura onak eduki. Ez bota txistua, erabili behin erabiltzeko mukizapiak.

MASKARAREN ERABILERA:

Maskara enpresan emandako adierazpenen arabera erabili beharko da, eta beti segurtasun distantzia bermatzerik ez dagoenean, ibiltzeko gunetean, gunekomunetan eta gunekomunetan. Maskarak sudurra eta ahoa estali beharko ditu beti. Maskara aldatzean, enpresa hornitzaileak ezarritako zehaztepenei egingo zaie kasu.

7.- Upategietako protokoloa.

Upategietako lanerako jarraibide eta gomendio hauek beteko dira protokolo gisa:

7.1.- Aurretiaz kontuan hartu beharrekoak.

- Sarrerei eta landako materialaren sarrerei buruzko erregistro bat edukiko da (eskuz edo teknologikoki, upategietan, bai eta upategietako langile taldeak osatzen dituzten pertsonen eta beste langile talde batzuekin dituzten interakzioen zerrenda bat ere. Arduradun bat izendatu beharko da erregistroaren zaintzarako.
- Saihestu behar da landako prozesuen eta upategiko berezko prozesuen artean kontaktua egotea, eta horretarako bereizketa fisikoak ezarriko dira eta prozesuen saila ordenatu egingo dira, haien arteko interakzioak ekiditeko.

7.2.- Lanera joan aurretik.

- Langileari garbi azaldu behar zaio COVID-19arekin lotura izan daitekeen edozein sintoma edukiz gero (eztula, sukarra, arnasteko zailtasuna, etab.) EZ dela lanpostura joan beharko eta kasuan-kasuan dagokion osasun erreferentziarekin harremanetan jarri beharko dela.

7.3- Upategian.

- Upategiak baimendutako langile profesionalak baino ez dira sartuko upategira, eta sartzen diren langileen erregistro zehatza egingo da une oro.
- Lan lekua banatzean, kontuan hartuko da landa lekuetan –jarduerak uzten badu– eta aldagela, atsedeen leku, zerbitzu higieniko, jantoki eta beste toki batzuetan ere segurtasun distantzia mantentzea bermatu beharko dela, edukierak mugatuta egonda.
- Lantaldeen antolaketa: langile taldeak antolatuko dira, talde bakoitzeko langileak argi identifikatuta. Esaterako, lantalde hauek bereiziko dira: upategiko langileak, administrazioko langileak, laborategiko langileak, etab.
- Behar-beharrezkoa ez bada, ez da taldeen arteko jarduerarik egingo.
- Gomendatzen da langile taldeentzat ondo bereizitako lan guneak eta lekuak prestatzea.

7.3.2.- Neurri higieniko eta babes neurri pertsonalak.

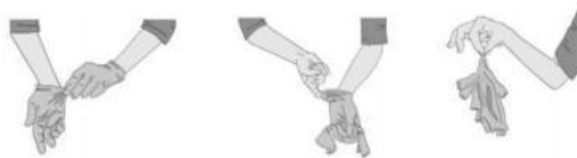
- Langileak kutsatzea ekiditeko, gomendatzen da besarkadarik eta musurik ez ematea edo beste batzuei eskua ez ematea.
- Behin erabiltzeko zapiak eta soluzio/paper zapi alkoholdunak eskura jartzea, bai eta oinarrizko informaziorako gune bat ere.
- Tapa eta pedala dituzten paperontziak jarriko dira zapiak eta botatzeko den beste edozein material uzteko, eta paperontzi horiek sarri garbitu beharko dira.
- Gomendatzen da azazkalak motzak edukitzea.
- Gomendatzen da eraztunik, eskumuturrekorik, erlojurik edo eskuak eta eskumuturrak garbitzea zailtzen duen bestelako apaingarririk ez eramatea.
- ESKUEN HIGIENEA da infekzioa prebenitzeko eta kontrolatzeko neurri nagusia (OME-Osasunaren Munduko Erakundearen gomendioa). Gutxienez 40 segundoz garbitzea, marrazkian azaltzen den moduan.

Koronabirus: ESKUAK BEHAR BEZALA GARBITZEKO JARRAIBIDEAK
Coronavirus: INSTRUCCIONES PARA LAVARSE LAS MANOS ADECUADAMENTE

- Dokumentuak manipulatzean (albaranak, esaterako), erabili eskularruak eta, ezin bada, segurtasun neurriak muturrera eraman eta eskuak sarriago garbitu ur eta xaboez edo gel hidroalkoholikoz, eta behin erabiltzeko paperezko zapitxoekin lehortu.
- Eskularruak kentzeko, ondoko irudian agertzen den moduan egin:

y no olvide **LAVAR SUS MANOS** con agua y jabón tras la retirada de los guantes.

ARNASKETAKO ETIKETA:

- Eztul eta doministiku egitean, estali sudurra eta ahoa paperezko mukizapiekin eta bota mukizapiak tapa eta pedala dituen zakarrontzi batera.
- Paperezko mukizapirik ez baduzu, alkandoraren mahukaren gainean egin eztul eta doministiku, eskuak ez kutsatzeko.
- Saihestu begiak, sudurra edo ahoa ukitzea, ez eskuekin, ez eskularruekin, horrek birusa transmititzea errazten baitu.
- Arnasbideen higienarako ohitura onak eduki. Ez bota txistua, erabili behin erabiltzeko mukizapiak.

MASKARAREN ERABILERA:

- Maskara enpresan emandako adierazpenen arabera erabili beharko da, eta beti segurtasun distantzia bermatzerik ez dagoenean, ibiltzeko guneetan, gune komunetan eta gune itxietan. Maskarak sudurra eta ahoa estali beharko ditu beti. Maskara aldatzean, enpresa hornitzaileak ezarritako zehaztepenei egingo zaie kasu.

BESTE BATZUK:

- Era berean, langileei gogoraraziko zaie ezin dutela jana, objektuak eta tresnak partekatu, aldez aurretik garbitu ez badituzte.
- Saiatu aurpegia, sudurra edo begiak ez ukitzen.
- Indartu behar dira lan lekuak eta laneko ekipamenduak garbitzeko eta desinfektatzeko kontrolak eta neurriak.
- Gune komunak sarriago garbituko dira, bai eta mostradoreak, ateen heldulekuak, ekipo informatikoak, teklatuak, saguak, altzariak, zoruak, telefonoak eta, oro har, eskuekin ukitu ahal izan den edozein gainazal ere, horretarako ezarritako garbiketa protokoloak betez. Ekintza horretarako etxeko lixiba erabili daiteke. Lixiba uretan disolbatuta erabili daiteke, parte bat etxeko lixiba (%5eko lixiba) eta 49 parte ur. Gainazal delikatuetan 95°-ko alkohola erabili daiteke.
- Garbiketa lanetarako, erabili binilozko/akrilonitrilozko eskularruak. Latexeko eskularruak erabiliz gero, gomendatzen da azpian kotoizko eskularru bat janzteak. Realizar con mayor frecuencia de lo habitual la retirada de desechos. Se deberá tener especial precaución en esta actividad para evitar contacto manual con los mismos.
- Areagotu aire berritzeak, dela modu naturalean, dela behartuta.
- Klimatizazio sistemaren kasuan, murriztu birzirkulazioa, areagotu airea berritzekoaldiak, eta handitu iragazkiak garbitzeko edota ordezteko maiztasuna.
- Higiene pertsonalerako neurriak muturrera eramán: dutxatu lanetik irten baino lehen edo, posible ez bada, lanetik itzultzean eta eremu pertsonaleko jarduerak (etxekoak edo familiakoak) egin aurretik. Erabili beharreko produktua:

- Ziurtatu desinfektatzaile arruntak erabiltzen direla (lixiba, alkohol edo ur oxigenatuko soluzioak) edo Bioziden Erregistroan jasota dauden detergenteak eta desinfektatzaileak (https://www.mscbs.gob.es/en/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov/documentos/Listado_virucidas.pdf).
- Jarraitu erabilerarako zehaztapen teknikoei, intoxikazio posibleak ekiditeko. Instalazioak, lan ekipamenduak eta ostatu lekuak sarriago garbitu eta desinfektatu (sarri ukitzen diren gainazalak, ateen heldulekuak, altzariak, zoruak, komunak, etab.)

7.3.3.- Antolaketa neurriak

Antolaketa neurriei dagokienez, gomendio hauek adieraziko ditugu:

- Baloratu, esaterako, ea txandak ezarri behar diren, ea etenaldirik egin behar ote den edo zereginak txandakatu, egoera honek dakarren karga fisikoa eta burukoa arintzeko eta aldi berean eskuak garbitu ahal izateko.
- Guneen banaketa eta antolaketaren analisia, bai eta lan prozesuena ere, segurtasun tarteak bermatzeko, esaterako gune eta pabiloi itxietan lan egin behar denean, eta hala dagokionean maskara egokia erabiltzeko.
- Saiatu lan lekuan egon daitezkeen gune komunak, atsedeen eremuak, officea eta antzeko lekuak ez partetatzen. Instalazioek ez badituzte neurri horiek bermatzen, erabiltzeko txandak programatuko dira, beti segurtasun distantziak gordeta, eta lan txandak baldin badaude, txanda aldaketarako ordutegiak aldatuko dira langileak leku komun batean elkartu ez daitezen.
- Lana antolatzean kontuan hartuko da nork bere erremintak edukiko dituela erabiltzeko, eta, hori posible ez bada, erremintak erabili ostean garbitu beharko dira eta beste batzuen esku utziko dira.
- Manipulazio prozesuetako ohiko higiene neurriak zorrotz beteko dira (eskularruak, beso babesak, txanoak...), eta elementu horiek janztean eta eranztean kontu handiz ibili beharko da, eskuak ondo garbituta, hori egin aurretik eta ondoren.
- Langileei arriskuak, abian jarritako neurriak, erabili beharreko NBEak eta beste informazio batzuk jakinaraziko zaizkie eta horren gaineko prestakuntza emango zaie, modu berezian eta eguneratuan, Prebentzio Zerbitzuaren arabera.

8.- Ostatu lekuetako protokoloa.

- Ostatu lekuetan jarraibide eta gomendio hauek beteko dira protokolo gisa:
- Egonaldien erregistro bat (eskuz edo teknologikoa) edukiko da, bai eta azpitaldeak osatzen dituzten pertsonen zerrenda bat ere, aurreikusitako taldeko ostatu lekuetan. Arduradun bat izendatu behar da erregistroa zaintzeko (ahal bada ezaugarritutako taldean erreferentzia de pertsona).

- Lan lekuetatik irteteen modu ordenatua eta mailakaturik egingo da, jende pilaketak ekiditeko, eta ostatu lekuetako azpitaldeen egituraketa errespetatuko da. Ahal den guztietan, sartzeko eta irteteko zirkuitu bereziak ezarriko dira, bai eta segurtasun distantziaren erreferentziako markak ere.
- Baliabideen eskuragarritasuna: osasun alorreko agintaritzek gomendatutako segurtasun neurri guztiak garatzeko behar besteko bitarteko ekonomikoak eta estrategikoak eduki behar dira. Baliabide horien artean sintomak kontrolatzeko baliabide espezifikoak ere egon behar dira, hala nola tenperatura kontrolatzekoak, etab.
- Maskaren, garbiketarako produktuen, eskuetako gel edo soluzio desinfektatzailearen, behin erabiltzeko zapien, mantalen eta zabor poltsen stocka bermatu behar da, une oro erabilgarri egon daitezela ziurtatzeko. Stocka egunero berrikusi.
- Hidrogel edo xaboi likidoaren banagailuak eta behin erabiltzeko toallak eskura jarri beharko dira.
- Gomendatzen da betebeharrak eta desinfekzio, garbiketa eta higienarako guneak seinaleztatzea, eta segurtasun distantziaren erreferentziak eta sartzeko eta irteteko zirkuituak ere seinaleztatuta eta adierazita edukitzea.
- Gomendatzen da familia nukleoak edo langile taldeak etxebizitza edo ostatu leku desberdinetan bereiztea, haien artean egon daitekeen erlazioa ahalik eta gehien ekiditeko, eta azpitaldetan egituratuko dira, azpitalde bakoitzean ahalik eta lagun gutxien sartuta. Lan egitean ere bereizketa hori egingo da, 4.2. puntuaren egindako hasierako ezaugarritzea kontuan hartuta. Helburua da familia guneen edo langile taldeen arteko kontaktua edo ezaugarritutako taldeen artekoa ekiditeko, kutsatzeko, gaixotasuna hedatzeko eta lana eteteko posibilitateak gutxitzeko.
- Langileen ostatu lekuak baldintza higieniko egokiak eduki behar ditu, eta atsedenerako lekuak, jantokia, logelak egoki banatuta eduki behar ditu, pertsonen arteko distantzia fisikoa gorde ahal izateko. Saihestu jendea pilatzea.
- Ostatu lekua okupatu aurretik, jabeak bitarteko egokiekin garbitu eta desinfektatuko du ostatu lekua. Eskuatarako xaboiak, gel hidroalkoholikoak, behin erabiltzeko zapiak, arroparako eta tresnetarako detergentea, eta garbiketarako eta desinfekziorako produktuak egotea ere bermatuko du.
- Laneko arropa garbitzeko, ahalik eta gutxien manipulatu da eta ez da astinduko.
- Bildu egingo da, suabe, eta zuzenean garbigailura eramango da edo poltsa batean sartuko, garbituko den lekura eramateko
- Egunero aireberritu beharko da, gutxienez 10 minutuz, egunean 2-3 aldiz
- Ostatu lekuan egongo direnei hau jakinaraziko zaie berariaz:
 - Higiene neurriak eta etxea aireberritzeko neurriak.
 - Edariak edo jakiak kontsumitzen badira, ez partekatu ez botilarik, ez mahai tresnarik, ez ontzirik ere, eta garbitu eskuak kontsumitu aurretik.

- Hondakinak sarriago kendu, hondakinak eskuekin ukitzea ekidinda. Zaborrontziak, ahal bada, pedalarekin zabalduko dira, eta tapa izango dute.
- Lanaren ondoren ostatu lekura bueltatzen den pertsona batentzat gomendatzen diren higiepertsonaleko ohiturei eta prebentzio neurriei buruzko informazioa emango da:
- Eskuak garbitu ezer ukitu baino lehen (giltzak garbitzeko ere aprobetxatu daiteke).
- Gorputz osoko dutxa.
 - Garbitu telefono mugikorra, betaurrekoak, etab, urez eta xaboiz edo alkoholez.
 - Higieperturriak eta prebentzio neurriak bultzatzen dituzten kartelak eta seinaleak langileek ulertu ditzaketan hizkuntzetan egotea bultzatuko da.

9.- Positiboen eta kontaktu estuen kudeaketa.

- Langile bat gaixotasunarekin bateragarriak diren sintomak edukitzen hasten bada talde bakoitzean erreferentzia gisa ezarritako osasun zerbitzuarekin harremanetan jarriko da berehala. Langilea ez da lanera joango edo lanean badago lan egiteari utziko dio osasun alorreko profesional batek bere egoera medikoa baloratu arte edota COVID19aren kontrolerako proba bat egin arte.
- Langileak ostatu lekua nekazaritzako enpresan baldin badu, osasun agintaritzek bakartzeari buruz emandako jarraibideak bete beharko ditu eta kontaktu estuen ikerketa eta identifikazioa egingo dira, dagokion moduan. Identifikatutako kontaktu estuak ez dira lanera joango, eta horiek ere behin-behinean bakartutako egoteko ostatu lekura eramango dira, probak eta jarraipena egiteko.
- Kontaktuen ikerketa, identifikazioa eta trazabilitatea landako lanerako (lan lekuak) eta ostatu lekuetarako ezarritako erregistroen bitartez egingo dira.
- Lan Arriskuen Prebentziorako Zerbitzuek lan eremuko kontaktu estuen kontrola eta jarraipena egin beharko dute.
- Covid-19arekin bateragarriak diren sintomak edukiz gero, Osasun Kontseilura deituko da berehala, 900 20 30 50 telefonora.
- Kasu positibo bat antzemanaz gero COVID-19rako garbiketa eta desinfekzio berezia egingo da kasu positiboa egon ahal izan den lekuetan eta ukitu ahal izan dituen gainazalak, erremintak, etab.

10.- Ikuskapena eta kontrola.

Mahats bilketa dela-eta Lan eta Gizarte Segurantzako Ikuskaritzak urtero egiten duen kanpaina bereziaren barruan Ikuskapen eta kontrol programa biziago bat ezarriko da ezarritako neurri higieniko eta sanitarioak bermatzeko, hala nola sasoikako langileen lan baldintzak ere, esaterako honi lotutako alderdiak aurreikusita:

- Jasotako informazioa eta formazioa.
- Osasunaren zaintza eta kontrol epidemiologiko egokiak.
- Antolaketa neurriak eta lanaren banaketa egokia.
- Lan arriskuen prebentziorako neurriak planifikatzea eta ezartzea oro har, bai eta bereziki taldeko eta banakako babes egokiak ere.
- Ostatu lekuen baldintza egokiak (zaintza, eskuragarri dauden baliabideak, seinaleak, etab.).
- Lan eta gizarte segurantzako araudiak alta eta baje gainean, gizarte segurantzako erregimen egokian sartzeaz, kotizazio eta kuoten likidazioaren gainean eta beste gai batzuen gainean ezartzen dutena betetzea.

Kutsadura zabaltzea eta kutsatzeko arriskua ekiditeko beharrezkoak diren baldintzak aurreikusi ez eta horretarako beharrezkoak diren neurriak aplikatzen ez badira, egokitzat jotzen diren errekerimenduak egingo dira eta arau haustek aktetan jasoko dira lan arloko zehapenen gaineko araudiaren arabera (5/2000 Errege Lege Dekretua, lan arloko arau hausteen eta zehapenen legea), jarduera etetea ere egin ahal izango delarik, osasun agintaritzekin koordinatuta eta egungo baldintzetarako egokiak diren lan baldintzak berriz ezarri arte.

11.- Revisión y actualización.

Pandemiaren inguruan ezagutzen dena, sistemen eta neurrien bilakaera bera eta egiten diren hobekuntza proposamenak oinarri hartuta berrikusiko eta eguneratuko dira protokolo hau eta ezarritako neurriak.